

დ რ ო ე ბ

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № 75.

კვირა, 4 აპრილი 1910 წ.

დამატების № 14

მსხვერპლი

დრამა 3 მოქმედებად, სოფლის ცხოვრებიდან.

(შემდგომი *)

ბოქ. (საქათს) გაიგონე რამე, იყო ვინმე? ხალხი მაინც როგორ იქცევა?

საქო. ხალხს კიდევ რა სჭირს, ბატონო! ლაწირაკებმა, არამზადებმა გააქირეს საქმე. ვინც არა მგონია, მეეთრევა, აურ-დაურევის სოფელს. ეს ერთობაო, ძირს ისაო, ძირს ესაო... არა, ერთი მიბძანე შენი ქირიმე: ქვეყნის გადაბრუნება რომ აგრე აღვილი იყოს, აქამდის არ გადაბრუნდებოდა?..

ბოქ. მე ისე გადავბრუნებ მაგათ, რომ მგონი ერთობა კი არა, თავიანთი სახელიც კი დაავიწყდეთ... მაშ კიდევ იყო ვინმე? ამ ორ სამ დღეში ხომ არავინ მოსულა?

საქო. რა მოგახსენო, შენი ქირიმე, მე ქალაქს გახლდი... შე დალოცვილო, აქაურები კი არ გვეყოფიან, რომ სხვებიც მოვიდნენ?

ბოქ. როგორ აქაურები? კიდევ არ იშლიან? მგონი

ინგილოური ტიპები (ქართველები).

კაცები სოფ. ალათემურიდან (ზ. ვილის კოლექციიდან).

წარსულ კვირაში კარგად შევხუტე და კიდევ მაინც არ იშლიან?..

საქ. ვასოტელსტვო, გინა თითო ოროლა არამზადა მოაკლდება სოფელს? ე ჩვენებურ ხალხს რა უჭირს. ღმერთის მადლმა, კი ხალხია: ჩუმი, მომუშავე და რომ ერთი ორი არამზადა საქმეს არ ურევდეს, ამ ნაირი სოფელი მთელ უფხდაში არ იქნებოდა.

ბოქ. ვიცი, ვიცი. ის რაზბონიკი ტეტრაფელი იქნება, ერთი ვერ იქნა ვერ ჩავიგდე ხელში. საბუთი არა მაქვს, მაგრამ ვიცი, თავდასულია...

საქო. შე დალოცვილო, ჩვენი საქმეები შენ ჩემზე უფრო კარგა გცოდნია!

ბოქ. ხა, ხა, ხა! მა რა გეგონა, მე ყველაფერი ვიცი, სულ, რაც კი რამა ხდება აქ. კაცს ერთი კი შევხედო, დაწვრილებით გეტყვი, რა შვილიც არის. იქნება გგონია, რაკი იშვიათად დავიარები აქ, ირითომ არ ვიცი, რა ხდება თქვენში? არა, ყველაფერი დაწვრილებით

ვიცი. ისიც კი ვიცი, რომ წარსულ კვირას ერთ ჩემ კარგ ნაცნობ მედუქნესთან ისეთი კამბანია ქეიფობდა, რომ... სულ მამალი ავიტატორები იყვნენ... მედუქნეც თურმე ისე უმასპინძლდე-

ინგილოური ტიპები.

ქალები სოფ. კაკიდან (ზ. ვილის კოლექციიდან).

ინგილოური ტიპები.

საინგილოში მცხოვრები ლეკები (ზ. ვილის კოლექციიდან).

ბოდა, რომ ფულიც კი არ გამოართვა. „გაუმარჯოს ერთობასაც“ კი ყვიროდა. ჰა, სარქისჯან, არ იცნობ იმ მედუქნეს?

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 13.

საქო. (შეკრთება) მე... მე... ვასიატელსტვო... მაშ როგორ რამე გავიგო, როგორ გამოვიკითხო, თუ კი ვგრეც არ მოვიქცევი?

ბოქ. თუ უფრო შიშმა აგიტანა, მაშ რატომ არაფერი მიაშე იმაზე?

საქ. შე დალოცვილო, მინდოდა და შენ თითონ დამასწარი.

ბოქ. მაშ გიგუა ისევ თავისას არ იშლის ჰა?

საქო. აბა რას მოიშლის, შენი ჰირიმე. მთელი სოფლის ბძანებელი ის გახდა, ყველას იმისი ეშინიან...

ბოქ. ცოლი როგორღა ჰყავს. ლამაზი გოგოა, არა?

საქო. ვააა, კნიაზჯან, ანტიკაა რაღა, ბროწეულია, ბროწეული!

ბოქ. შენც მოვწონს განა?.. ის რაღას ჩადის ის... რა ჰქვიან?

საქო. ვანუა? ეჰ, რაღას იზამს, გოგო ცხვირ წინ ააცალეს და დადის ეხლა წელმოწყვეტილი... ისიც კი ცოტა ერთობისკენ მიიწევს... მაგრამ ღმერთის მადლმა ჩუმი ბიჭი კია... ვასიატელსტვო... ე ყაზახები ზეკუციათ ხომ არ მოიყვანეთ... არ ვიცი, ისეთი კი არა მამხდარა ჩვენში და...

ბოქ. ვითომ არა გავიგონია-რა?

საქო. კნიაზის მხემ, არა ვიცი-რა.

ბოქ. ჰო, მაშ მალე გაიგებ. (დახვდავს საათს) მე იქ თავად ნიკოსთან წავალ. ხალხი შეიკრიფება. მამასახლისის უთხარი შემატყობინოს. აბა შენ იცი, კარგი თევზი და ღვინო... იქ გამოგზავნე... (აღგება)

საქო. ამ ნიმუტში მოგართმევ, შენი ჰირიმე... (ბოქაუფი მიდის), ვა, საქუა შპიონობსო... აბა დახე, ი კამბანიაზე ნეტა ვინ შეატყობინა? ხათაბალაა, ღმერთის მადლმა... მოდი და ნუ შეუშვებ ღუქანში თითოს ისეთი მაუზური ეკიდა, პატრონა იმდენი ჰქონდა, რომ ტანისამოსიც არ უჩანდა. ვინ იცის, ჯიბეებიც ბომბეებითა ჰქონდა სამსე... არა, აბა ნუ შეუშვებ!.. შეუშვებ და ახლა პოლიცია დავაწვება კისერზე... ორ ცეცხლშუა ხარ. ღმერთმა დასწყევლოს ერთობაც და იმისი მომგონიც. (შემოდის მამასახლისი. ნაცვალი და რამდენიმე გლეხი... ხალხი თან და თან ყოველ მხრიდან აკრთება)

მამ. (ხაჯვას) ნიკოლი, მაშ შენ ყაზახებთან წადი, როგორც გითხარი... ქვემო უბანზე გაივლი, დაჩქარე ხალხი, სულ წამოვიდეს დიდიან პატარიანად, აბა, შენ იცი, ჩქარა! (ხაჯვადი მიდის) საქო! რა იქნა...

საქო. კნიაზთან წავიდა, ხალხი რომ შეიკრიფება, მამასახლისის უთხარიო შემატყობინოსო. (მამასახლისი) მობძანდი მამასახლისო, აი აქ ჩრდილში. ე ჩემი ბიჭი დავკარგე, ის არამზადა, ნეტა აქამდის სად დევხეტება! (მამასახლისი დეკუფანში ჩამოჯდება, გლეხებიც ზოგი მიწაზე დაჯდება, ზოგი ფეხზე სდგას. შემოდის სვიმონა, ვანო, ვაბუა. მათ მოსდგეს 10—15 კაცი. ადევება ემხნევა ყველას. ბეჯნი მათგანი მამასახლისის მიესალმებიან, ზოგი საქარს დაუძახებს: „საქარს გაუმარჯოს!“ **საქუაც უპასუხებს:** „გადდექეთა და მერტმა“).

სვიმონ. (მამასახლისი) მამასახლისო, რა ამბავია? რაზე დავგაფეთიანეს? კალოებს თავი გავანებეთ. ამითანა დროს კაცს მოაცდენენ განა?!

მამ. ერთი შენც, მოჰყვები, თუ ღმერთი გწამს! ვერა ხედავ, ჯარი კარზე მოგვადგა,—შენც-კი კალოზე ფიქრობ.

ვაბო. არ შეიძლება გავიგოთ, რაშია საქმე. რა ვიცი, მგონი ჩვენ ისეთი არა ჩავვიდენია რა და არც არა მომხდარა ისეთი. (ბეჯნი აზობს: „გავიგოთ ხალხნო, რაშია საქმე. ყაზახებს აქ რა უნდათ?“)

მამ. აღამიანებო, ჯერ მეც არ ვიცი, რაშია საქმე.

მიბძანა პრისტავმა, ხალხი შეჰყარეო და შემატყობინოსო, რა მოგროვდებიანო: (ხალხი თან და თან მატყუაბს).

საქო. რა იქნება, კაცო, ისეთი რა უნდა მომხდარიყო!? ე ნედლიმეების ასაგროვებლად თუ მოვიდნენ? ან ვინ იცის ლალებს მოგვთხოვენ?

მამ. აბა მოდიო, მოდიო. (განას) გიგუა არა სჩანს, შენი ნათლიმამა.

ვანო. იქ იყო ნალბანდებთან... ავე მოდის კიდევ (შემოდის გიგუა, თან რამდენიმე ახალგაზდა გლეხი).

მამ. პოვერნიები აქ არიან? ი პისერი რაღა იქნა? (სვიმონს) სიმონი, შენ გარდას, გაიქე ე მანდ კანცელარისთან იქნება პისერი. უთხარ, ჩქარა წამოდიო. (სვიმონს გადის) აბა ყველანი მოვიდნენ? (სვიმონს და მწკრავა შემოჯენ. მწკრავს) არიქა გრიგოლ, პრისტავი კნიაზთანა და გაიქე, შეატყობინე, ხალხი შეიკრიბა-თქო! (მწკრავი გადის).

გიგო. მამასახლისო! არ შეიძლება კრებას გააცნოთ, რაშია საქმე? რისთვის შეგვყარეთ აქა? პრისტავი უნდა მოვიდესო, ეს ხომ ვიციო, რომ პრისტავი კარგს არას გვეტყვის, და მანც სჯობს წინადვე ვიცოდეთ, რაშია საქმე, რომ პასუხი გავცეთ.

მამ. აღამიანო, მეც არა ვიცი-რა და რა შეგატყობინო. მითხრა, შეჰყარეო ხალხი და მეც შეგყარე.

ვანო. რა გალაპარაკებო, ვერ გამიგია: მოვა პრისტავი და ყველაფერს შევიტყობო. თითო რაზედმე თავზარი და გეცემათ ხოლმე. ჩვენ ისეთი არა ჩავვიდენია-რა...

გიგო. შენც დაიწყებ ხოლმე ლაპარაკს, აი სწორედ რომ იმისთვის, რომ არა ჩავვიდენია რა, აღბად მიზეზს ეძებენ. ეს ხომ კარგათ ვიციო ჩვენში, ძაღლებიც არიან. დასმენდა ვინმე, მოგვიგონებდენ რასმეს...

მამ. დაიცა, აღამიანო, რა დროს ეგებია! ვინ იცის, დღეს რა მოგველის. (შემოგარდება ორი-სამი ბიჭი და საქარო)

საქარო. პრისტავი ტრეჟნიკებით აქ მოდის! (ყველანი წამოდგებიან, ზოგი ქუდს იხდის).

მამ. (გიგუს) თუ ღმერთი გწამს, გიგო, წყნარად იყავი, ნუ დაიწყებ შენებურად. ერთი რამ წამოგცდება და... (შემოვა ბოქაუფი. თან ახალგაზდა ნ—ნ სტრახნიკი და მწკრავი სოფლისა. ყველანი მიესალმებიან. ხალხი შეჰგუფდება: მამასახლისი, ვაბუა, ვანო, საქარ წინ წამოდგებიან, გიგუა ხალხის უკან დაჩქება. გიგუს სხლის კარები გაიღება და კარებში ნატო გამოჩნდება. ბანებზედაც დედაკაცების პატარ-პატარა ჯგუფები).

ბოქ. გაგიმარჯოთ... მამასახლისო, ხალხი მთლად მოაქუჩე?

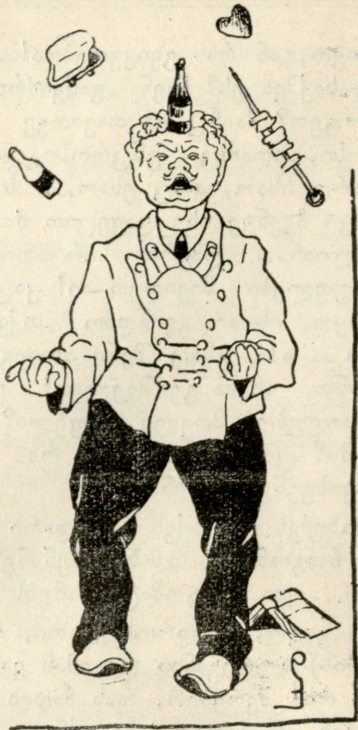
მამ. დიახ, შენი ჰირიმე...

ბოქ. აბა, ახლა დამიგდეთ ყური კარგად გაიგონეთ, რასაც გეტყვით. მე ბევრს გიფთხილდებოდით, ბევრიც რამ მიპატივებია თქვენთვის... ყოფილა ისეთი შემთხვევები, რომ შემედლო თქვენთვის ტყავიც კი გამეძრო. მაგრამ მებრალებოდით... (ისმის ხმები: „დამერთმა გადაგეტყუაო“. „მუდამ ჩვენი წყალობული იყავი!“)

ბოქაული. (შეტყვით) გაკმინდეთ ხმა... ეხლა თქვენ ისეთი საქმე ჩაიღინეთ, რომ მიწასთან გასასწორებლნი ხართ, და მეც შესაფერად მოგივლით!

ვაბო. ბატონო, რა იყო შენი ჰირიმე, ისეთი რა ჩავვიდენია?

ბოქ. (ხმა მადლა) არა, როდი, შენმა თავის გახეთქამ ვითომ არც კი იცით რაღა... გუშინ საღამოთი, ქალის ბოლოში, თეთრ წყაროსთან, თქვენი სოფლის გზაზე მოუკლავთ ჩემი სტრახნიკი. დასასვენებლათ ცხენიდან-ჩამოსულა, აღბად დასძინებია, მიჰპარვია ვიღაც ოხერი და ხანჯლით ყელი გამოუჭრია. კვალი ერთი კაცისაა, და ჩვენ უკვე ცნობა ვაქვს და ვიციოთ კიდევ, რომ მკვლელი აქაურია,

ზოგიერთი ძარბველი სტუდენტი (მღერის). დედამ რომ შვილი გაზარდოს, ემაგრე ჩემისთანაო...

მიხა. აი, ბიჭობაც ასეთი უნდა, აი, გიშველა ღმერთმა ვანუა ცუდს რას იტყვის. აბა, ბიჭებო, გამოდით... გაუმარჯოს ერთობას...

გაბო. (მიხას) დაიცა ნუსულელობ, თუ ღმერთი გწამს!.. (ფანას) ვიცი, ვანო, შენ სუ სხვანაირი ბიჭი ხარ... ვერც ბიჭობაში, ვერც ქკუაში და ვერც პატრონობაში ვერავინ გაჯობებს... ვიცი, რომ, თუ საქმე მოითხოვს, სიკვდილსაც არ გაექცევი. მაგრამ აი მე მოხუცი ვარ, მართალია, აქ სულელათ გამომიყვანეს, მაგრამ დამიგდე ყური... მე ძველი დროის კაცი ვარ, თქვენი ერთობისა და ამნაირებისა არა მესმის რა, ოღონდ ამას კი გეტყვი: მე მჯერა, რომ ათითხუთმეტი კაცი კი არა, იქნება ოცზე მეტიც გამოჩნდეს

გზა სიარულმა დალია, სიბი ქვა წყალთა დენამა, ლამაზი ახალგაზრდანი ერთმანეთისა ცქერამა, სახელ-განთქმული ო. შლინგი კარიკატურის წერამა.

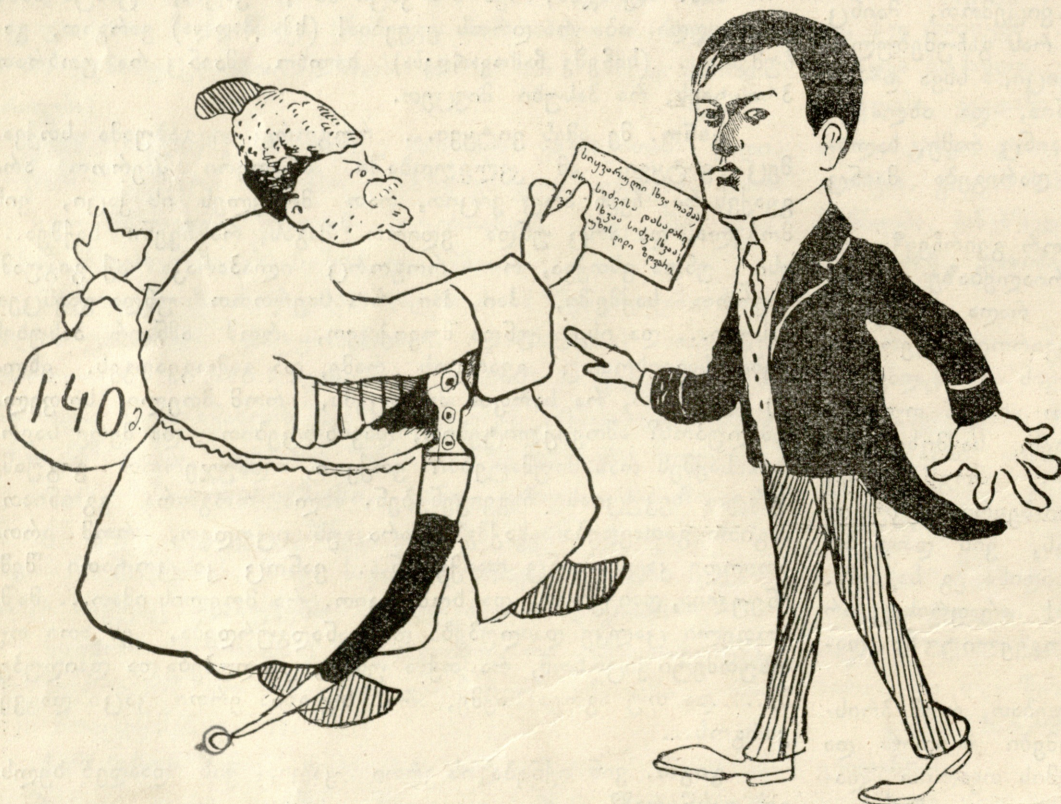
ჩვენში თავგანწირული ბიჭი, და თუ არ გამოჩნდებოდეს, მე, აი ეს გადაყრუებული, გადაბერებული გაბუა, მოგიდგებოდი წილში. . მაგრამ სოფელს რაღა პასუხს აძლევ, რო მაგისთანა უმანკო სისხლს ადებ ვალათ?.. განა ეგ დაღუპვაზე უარესი არ არის? ჩვენ, ჩვენის ხელით უნდა მივცეთ უმანკო, უდანაშაულო კაცი მსხვერპლად. ღმერთს ან ხალხს რაღა პასუხი უნდა გავცეთ?.. განა როდისმე სააქაოს ან საიქაოს მოგვეტევება მაგგვარი ცოდო?.. საშვილიშვილოთ წაფწყდებით... არა, მაგ ვალს ჩვენ ვერ ავიღებთ, და ვერც შენ გვაკისრებინებ...

გიგო. მე ამას ვიტყვი კიდევ, ეს ხომ კარგათ ვიცით, რასაც აქ ვლაპარაკობთ, ყველაფერს დაასმენენ პოლიციას. ეს არა ერთხელ მომხდარა, და რომ გაიგებს პოლიცია ჩვენს განზრახვას ის კაცი, ვისაც წილი ერგება, ხომ დაიღუპება და დაიღუპება, ჩვენც უბედურობა არ აგვცდება; მაშინ ხომ პირდაპირ იტყვიან, რომ მკვლელობაც და ეს ყველაფერი საერთო განზრახვით მოუხდენიათ...

სვიმ. აი ეგეც მართალია, რჯულის მადლმა! რა უბედურობაა, ისე გადაატრიანებ თუ ასე, მაინც ვერაფერი ვერ გამოდის...

ი. გედევანიშვილი.

(შემდეგი იქნება)

ბრ. რობაქიძე (ქართ. თეატრის კასსირს). თუ შეიძლება, მიბოძეთ ჩემი ლექციის შემოსავალი.

კ ა ს ნ ი რ ი. აი, ბატონო, ინებეთ „ვეფხისტყაოსნის“ ერთი ტაეპი. თქვენ არა ბრძანეთ, რუსთაველის ერთი ტაეპი მირჩევნიან მთელ მამულსა და ქონებასაო.

ბრ. რობაქიძე.????

